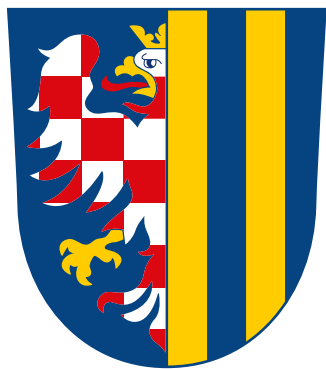

ZPRAVODAJ Veverská Bítýška

ZÁŘÍ 2023

Vážení spoluobčané, sousedé,

vítám Vás u letošního třetího čísla zpravodaje. Dne 26. června proběhlo zasedání zastupitelstva, jehož kompletní zápis je zveřejněn na webových stránkách města www.obecveverskabityska.cz, případně si jej můžete stáhnout pod tímto QR kódem.

V letních měsících proběhly menší i větší společenské akce – Hurá prázdniny (konec června), Svatojakubské krojované hody (konec července) a Dny města Veverská Bítýška (konec srpna). Více o akcích se dočtete uvnitř zpravodaje. Dovolím si na tomto místě ještě jednou velice poděkovat všem, kteří se podíleli na organizaci, a přispěli tím k zachování a dalšímu rozvoji společenských akcí v našem městěčku.

Již s předstihem jsme objednali vše potřebné k tomu, aby rozsvícení vánočního stromu letos proběhlo první adventní neděli. Konkrétně jeřáb, plošinu na zavěšení osvětlení a umělce – anděle na chůdách, kteří nám strom rozsvítí. Pokud by někdo z Vás měl tip na vánoční strom, dejte nám prosím vědět.

Léto se neslo i ve znamení oprav, a to především na budovách základní a mateřské školy. Celkem byly do oprav investovány téměř 2 miliony korun a již teď začíná plánování oprav na letní prázdniny 2024.

Dále proběhlo rozšíření nájezdu na ulici M. Kudeřkové a naopak zúžení ostrůvku mezi ulicemi Za Řekou a Nádražní. Tyto úpravy vyplynuly z četných podnětů občanů-řidičů z těchto ulic. Další plánované opravy silnic jsou popsány uvnitř Zpravodaje v samostatném článku.

Vážení sousedé, přeji Vám příjemný zbytek babího léta, prožijte následující dny co nejlépe a využijte každého pěkného dne k nabití pozitivní energie.

S přáním všeho dobrého

Ing. Lukáš Zavadil,
starosta

Jakubské hody 2023

Tradiční hodový víkend.

> strana 9

Sejdeme se na lavičce

Fotoreportáž.

> strana 10

Dny města 2023

Fotoreportáž.

> strana 11

Na soutoku: Eva Obůrková

Spisovatelka a ilustrátorka.

> strana 12

Třídění odpadu – aktuální situace

Dovolte, abychom vás informovali o současném stavu v oblasti odpadového hospodářství a plánech do budoucna.

Je obecně známé, že **množství vyprodukovaného odpadu neustále roste a s tím i náklady na jeho likvidaci**. Skládání směsného odpadu každým rokem zdražuje. Tímto krokem se stát snaží přimět občany, aby více dbali na jeho třídění. Skládání je dlouhodobě neudržitelné a již nyní je navrženo datum jeho konce, a to na rok 2030.

Stalo se společenskou potřebou a normou třídit odpad, který je následně recyklován.

Naše město v loňském roce vyprodukovalo **1057,6 tun směsného komunálního odpadu** a letošní rok zřejmě nebude v tomto ohledu příliš jiný.

I pro naše město je částka za **likvidaci odpadu významnou položkou v rozpočtu**. Jen za rok 2022 přišla Veverskou Bítýškou **likvidace odpadů na 2 700 000 Kč**.

Náklad na likvidaci odpadů činil více než **5 000 000 Kč**. Oproti tomu **příjem za recyklované odpady** a příjem od občanů a podnikatelů byl zhruba **2 300 000 Kč**.

Rozhodně nechceme jít formou restrikcí, naopak se občanům snažíme co nejvíce usnadnit třídění odpadu.

Třídění bioodpadu

V letošním roce byl zakoupen velkoobjemový **kontejner na bioodpad, který je trvale umístěn před bránou do sběrného dvora**. Občané tak mohou ukládat bioodpad 7 dnů v týdnu, 24 hodin denně a nemusí se omezovat otevírací dobou sběrného dvora. Při částečném naplnění kontejneru dojde k uzavření jeho vrat, aby se odpad nesypal ven. V měsíci září bude ke kontejneru přidáno schodiště s rampou pro bezpečnější a komfortnější vysypávání odpadu.

Prosíme občany, aby využívali tento kontejner a nevyhazovali do klasické domovní popelnice bioodpad ze zahrad, jako je posekaná tráva, větve, shnilé ovoce atd.

Náklady na **likvidaci 1 tuny směsného odpadu (z domovních popelnic)** vychází naše město na **2 506 Kč**. Náklady na **likvidaci bioodpadu** oproti tomu vychází na **977 Kč**. **Rozdíl je tedy znatelných 1 529 Kč na jedné tuně**.

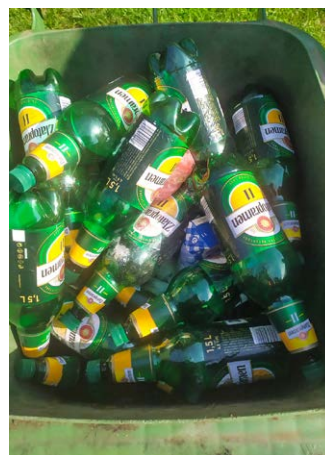
V průběhu příštího roku je v plánu více sběrných míst, kde bude možnost bioodpad uložit. Aktuálně probíhá vytipování konkrétních míst, na kterých budou rozmístěny malé kovové kontejnery anebo hnědé zvonové kontejnery. Věříme, že tímto krokem dojde k ještě většímu třídění bioodpadu.

Třídění plastu

Další opětovně využitelnou surovinou jsou plasty, které třídíme do žlutých kontejnerů rozmístěných po Veverské Bítýšce.

Plasty, které jsou vyhozeny do klasických černých popelnic, vyjdou naše město na 2 506 Kč za tunu. Plasty, které jsou správně vyhozeny do žlutých kontejnerů, naopak za každou tunu přinesou do rozpočtu 4 243 Kč. **Rozdíl v rozpočtu je 6 749 Kč na jedné jediné tuně!**

Pokud tedy budeme plasty třídit do žlutých kontejnerů, tak naopak peníze za toto třídění do obecního rozpočtu získáme.

PET lahve do domovní popelnice nepatří!

Třídění papíru a skla

Neméně důležité je třídění papíru a skla, pro něž v zásadě platí to samé, co u plastů. **Když jsou vyhozeny do domovních černých popelnic, platíme za jejich likvidaci, což znamená zbytečné výdaje v obecním rozpočtu.**

Papíry prosím třídíte do **modrých kontejnerů**, **barevné sklo** do **zelených kontejnerů** a **čiré sklo** do **bílých kontejnerů** rozmístěných po Veverské Bítýšce.

Shrňme si výše uvedené přehledně do tabulky:

Druh odpadu	Náklad / zisk pro město (v Kč za 1 tunu odpadu)
Směsný	- 2 506 Kč
Bio	- 977 Kč
Plast	+ 4 243 Kč
Papír	+ 3 526 Kč
Sklo čiré	+ 1 423 Kč
Sklo směs	+ 1 223 Kč
Tetra pack	+ 1 650 Kč

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, stanovuje cíle pro komunální odpady, které jsou nastaveny poměrně přísně. Do roku 2025 bychom měli nejméně 55 % komunálního odpadu recyklovat. V roce 2030 je to už 60 % a roce 2035 dokonce 65 %.

Veverská Bítýška v loňském roce odevzdala k recyklaci **necelých 23 % odpadu, což se negativně projevuje i na rozpočtu města**. Bohužel ani letos to zatím nevypadá o moc lépe.

OPRAVA SILNIC

V měsíci září probíhají dvě větší akce týkající se oprav asfaltových komunikací. První z nich je koncová část **ulice M. Kudeříkové**, kde probíhá obnova účelové komunikace – dle přiložené mapy:

Průběžně se snažíme monitorovat sběrná hnízda a dle potřeby a prostorových možností přidáváme, nebo přesouváme kontejnery na tříděný odpad.

Prosíme občany o důsledné třídění domovního odpadu. Odměnou za ušetřené peníze může být například revitalizace veřejného prostranství.

Děkujeme všem, kteří třídí. Třídte dál, má to smysl!

Ing. Lukáš Zavadil, Anna Houdková

ODPADOVÉ OKÉNKO

Prosíme občany o pečlivost při výběru správného kontejneru při třídění odpadu. Množí se případy, kdy v kontejneru na separovaný odpad (papír, plast a sklo) nacházíme odpad jiného druhu, občas i směsný komunální odpad. Tím dochází ke znehodnocení vytříděného odpadu ve sběrné nádobě.

Anna Houdková

Druhá akce se týká lokálních vysprávek komunikace **Na Bílém potoce** v úseku od školky po staré bytovky včetně. A dále na druhé straně od mostku až ke garážím dle přiložené mapy:

Kostky na náměstí, ulici Tišnovské a Dlouhé

Stále se ke mně dostávají dotazy, kdy opravíme kostky na náměstí, ulici Tišnovské a Dlouhé. Bohužel tyto silnice nejsou v majetku města Veverská Bítýška a my nemůžeme opravovat CIZÍ MAJETEK.

Jedná se o silnice v majetku Jihomoravského kraje, nebo státu. O tyto silnice se má starat Správa a údržba silnic, která spadá pod Jihomoravský kraj.

Celou trasu jsme prošli a za Veverskou Bítýšku jsme zaznamenali veškerá kritická místa a poslali dvě žádosti na Správu a údržbu silnic. Na jejich základě proběhlo několik menších oprav. Vzápětí ovšem přišlo oznámení, že v současné době pro naše město nemají v přípravě žádnou větší rekonstrukci. I přesto,

Vážený pane starosto,

na základě Vaší žádosti ze dne 15. 2. 2023 posíláme doplňující informace a komentář k uvedeným poruchám za SUS JMK, oblast Sever.

V průběhu minulých týdnů proběhla pochůzka s pracovníky cestmistrovství Tišnov, kde jste společně dohodli způsob možných lokálních oprav povrchu silnice, zejména žulové dlažby v ulici Tišnovské. Tyto opravy byly provedeny. I nadále bude probíhat údržba stavu silnic v naší správě. Za investiční úsek informuji, že v současné době v rámci Vašeho města nemáme v přípravě žádnou investiční stavební akci (kompletní rekonstrukce apod.).

že Správa a údržba silnic neplánuje žádnou větší rekonstrukci, jsou dle našeho názoru silnice v takovém stavu, že jejich rekonstrukce měla proběhnout už dávno. Budeme dále jednat, aby se stanovisko Správy a údržby silnic změnilo a přece jen byla naplánována rekonstrukce.

Ing. Lukáš Zavadil

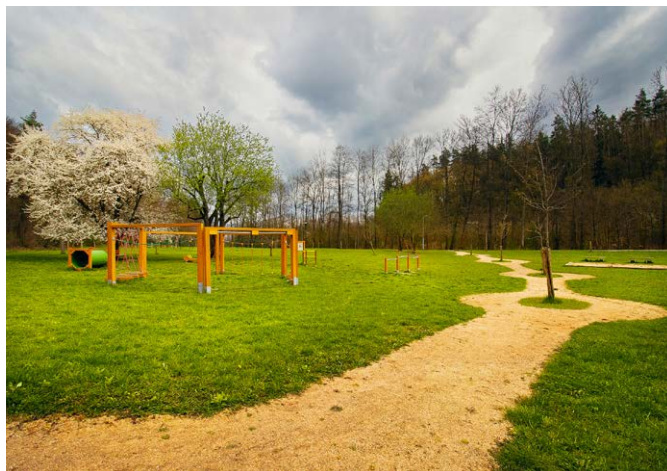
Novinky z Kašparovy louky a poděkování paní Váňové

Jak asi někteří z vás sledují, díky setrvalé péči paní Jany Váňové se nám postupně ze zarostlé Kašparovy louky stává krásné místo pro odpočinek lidí všech generací.

Paní Váňová, v některých případech za pomoci vodáků, louku vyčistila a následně – s finanční pomocí obce a její pracovní čety – postupně buduje malé arboretum. Nejdříve do něj přibýlo hřiště na pétanque, dětské prolézačky a volně stojící stroje na cvičení. A teď se ve spolupráci s paní Váňovou a vodáky podařilo na Kašparově louce postavit i krásný altánek. Berte to i jako malý tip na cíl vaší procházky.

Moc tedy paní Váňové a vodákům, kteří se na proměně této dříve zanedbané lokality v pěkné a klidné místo podílejí, děkujeme.

Ing. Lukáš Zavadil

Hurá prázdniny

Poslední červnový víkend město Veverská Bítýška uspořádalo společně s MC Oříškem, hasiči, skautským střediskem a také chudčickou Bambrellou akci, která přivítala letní prázdniny. Akci jsme zahájili sobotním letním kinem, v neděli pak proběhl Dětský den na Kašparově louce. Děti plnily úkoly na různých stanovištích. Letošním tématem, které jsme vybrali, bylo „Jak vycvičit draka“. První ročník se vydařil a my budeme doufat, že se v příštím roce potkáme před prázdninami znovu.

Jan Panzar, předseda kulturní komise

Vítání občánků červen 2023

Na této malé slavnosti jsme vítali děti narozené v listopadu 2022 až únoru 2023. Byli pozváni rodiče s dětmi: Matyáš Daniel, Teodor Říha, Amálie Drábíková, Adéla Křížová, Josef Sokol, Jindřich Toman, Vendula Stoklasová a Natálie Procházková.

Hudební doprovod a zpěv při Vítání občánků zajišťují Magdalena Balabánová, Pavlína Plachá, Blanka Křížová a Mariana Křížová.

Přejeme dětem a rodičům hodně zdraví a radosti.

Anežka Dvořáková

Úvodní slovo ředitelky základní školy

Vážení občané,
na začátku nového školního roku bych Vás ráda pozdravila a napsala pár slov o aktivitách ve škole, které proběhly během letních prázdnin.

Díky empatickému přístupu našeho zřizovatele, což není bohužel automatická záležitost každé školy, jsme mohli realizovat velké množství oprav:

- výměna druhého kondenzačního kotle (první kotel byl akutně vyměněn v lednu 2023),
- vydláždění a oprava vstupního schodiště ze školního dvora,
- oprava poškozených částí krovu, které byly v havarijním stavu,
- tepelná izolace oken v hlavní budově školy,
- výměna oken ve školní kuchyni z ulice Pavla Perky,
- výmalba školní kuchyně, školní jídelny, malé tělocvičny,
- edukační polepy na schodech v budově školy.

Na našich webových stránkách a sociálních sítích Vás budeme během celého školního roku informovat o naší činnosti, aktivitách a veřejné prezentaci. Samozřejmě že ani tento školní rok nebude chybět předvánoční zastavení, školní ples, maškarní ples a možná i nějaké překvapení.

Přeji Vám všem krásný konec léta a na viděnou na nějaké školní akci.

Zuzana Kudláčková

Školní rok 2023/2024

	Počet žáků	Z toho dívek	Počet tříd
1. stupeň	207	101	9
2. stupeň	252	118	11
Celkem	459	219	20

Poslední zvonění deváťáků

V pátek, 30. 6., jsme se posledním zvoněním rozloučili s žáky devátých ročníků. Deváťáci si prošli špalírem, který jim vytvořili žáci z osmých ročníků a před opuštěním základní školy jim ještě zazpíval školní pěvecký sbor. Přejeme všem krásné a dlouhé prázdniny a hodně dalších studijních úspěchů.

Dobývání vrcholů v okolí VB

Na závěr školního roku bylo co dobývat. Jakmile si žáci vybojovali v lavicích známky na závěrečné vysvědčení, čekalo je další dobrodružné dobývání, tentokrát mimo školní budovu. Cílem celoškolní akce bylo sestavit expediční týmy z jednotlivých tříd, které po pečlivé přípravě (jídlo, pití, lékárnička, seznámení s délkou a náročností trasy, založení kroniky expedice, příprava „vzkazu v láhvi“, expediční lopatka, sledování předpovědi počasí) měly stanout na vrcholu předem stanoveného cíle, zaznamenat zeměpisné souřadnice daného místa a vše zapsat do kroniky. Na daném vrcholu pak každá výprava zakopala vzkaz pro příští školní rok a vše náležitě zdokumentovala. Všechny expediční týmy vše zdárně zvládly, většina expedic vrcholy dobyla a vrátila se v pořádku do základního tábora.

Dílničky pro předškoláky

V pondělí, 29. 5. 2023, se konala tvořivá dílna pro budoucí školáky a schůzka rodičů, na které jim byly předány informace týkající se nástupu jejich dětí do naší základní školy. Paní učitelky připravily pro děti dvě třídy, ve kterých si pod jejich vedením vyrobily krásná sluníčka. Dětem se ve škole velmi líbilo a my už se v září těšíme na nové tváře. Poděkování patří všem paním učitelkám z 1. stupně, žákům za pomoc na této akci a paním kuchařkám, které přichystaly dětem a jejich rodičům výborný koláč.

Absolventské práce 19. června 2023

V pondělí, 19. 6. 2023, proběhly obhajoby absolventských prací našich devátáků. Celoroční snaha tak byla korunována vlastní prezentací na zpracovávané téma. Tříčlenné učitelské komise hodnotily schopnosti prezentovat, odborně zpracovat vybrané téma či vysvětlit porotě žákův osobní postoj k tématu. V úterý, 20. 6.,

pak obdrželi všichni deváťáci z rukou pana starosty certifikát o úspěšném absolvování a nakonec byly vyhlášeny tři nejlepší práce. Tito žáci dostali hodnotné ceny v podobě dárkových poukazů. Celkově náročná práce na textech a následně i na prezentacích patří k tradicím naší školy. Je to velká závěrečná zkouška, která naše nejstarší žáky připraví na jejich další, středškolské působení.

Recitační soutěž (II. stupeň)

Dne 5. 6. 2023 proběhla recitační soutěž pro druhý stupeň. Účast byla dobrovolná, a proto je potřeba ocenit všechny zúčastněné. Porota si vyslechla nejrozdílnější podoby poezie od Karla Jaromíra Erbena až po vlastní tvorbu. Rozhodování nebylo jednoduché, ale nakonec se na prvním místě umístil Šimon Lajcman z 8. A, druhé místo obsadila Olga Závodníková ze 7. C a třetí byla Julie Šlechtická z 8. B.

7. B ve Slešťovce

Poslední květnové pondělí se vydala třída 7. B na průzkum krásného kousku přírody nedaleko naší školy. Po

naučné stezce nás provedl MVDr. Karel Babíček, CSc., který si vzal zdejší část přírody pod křídla a stará se, aby naše Slešťůvka neztratila svoje kouzlo. Seznámil nás s jednotlivými lokalitami, které se zde nacházejí, a ukázal řadu rozličných rostlinných i živočišných druhů. Moc děkujeme za jeho zájem a snahu předat mladé generaci nejen nashromážděné vědomosti, ale i zájem a lásku k přírodě.

Šmoulové

Dne 20. 6. 2023 navštívily třídy 3. A a 3. B společně brněnské výstaviště. Na programu byli Šmoulové. Tento rok slaví malí modří panáčky vysocí jako tři jablka 65 let od svého zrození. Jejich autorem byl legendární belgický kreslíř Peyo alias Pierre Culliford. Posláním celého parku je inspirovat děti k ochraně životního prostředí v jejich okolí i k ochraně klimatu naší planety. Musí projít stezku a splnit úkoly, aby ochránily Šmouly před Gargamelovým strojem k ničení planety. Cestou projdeme celou šmoulí vesničkou, nahlédneme do chaloupek hlavních Šmoulů, můžeme se proletět na čápovi ve virtuální realitě a mnoho dalších. Druhé patro dětem nabízí hernu, kde se můžou dosyta vyřádit na různých atrakcích.

Jak se objevila ve Veverské Bítýšce VEVERKA?

Může za to jediné paní **Marie Kučerová**, roz. Poulová. V polovině minulého roku maminka výše jmenované paní oslavila 100. narozeniny. Měla jsem tu čest, jako kronikářka našeho města, s jubilantkou díky zmíněnému výročí vytvořit článek do Zpravodaje o tom, jak šel život. Strávily jsme příjemnou část odpoledne u nich doma. Byla tam i její dcera Maruška, která o ni pečovala a mimo jiné jsem se dozvěděla, že je již důchodkyně.

Slovo dalo slovo... a já ji požádala, aby zavzpomínala na dobu, kdy pro naše město doslova vydupala ze země zájmové středisko volného času pro děti a mládež... Veverku. Jsem ráda, že Vás mohu s tímto příběhem seznámit.

Jak to vlastně začalo?

V roce 1995 nastoupila jako pedagog volného času do DDM (Dům dětí a mládeže) ul. Ječná v Brně Řečkovických – detašované pracoviště ul. Kořískova. Postupně poznávala, co obnáší zaplnit volný čas dětí (kroužky, různé akce a tábory). Po čase si stále více kladla otázku: „Proč za touto prací jezdím do Brna, když v Bítýšce je tolik dětí, kterým tyto aktivity chybí?“

Se svolením organizace DDM v roce 2000 záměřila na místní radnici. Myšlenka zaplnění volného času dětí však nebyla pochopena. Zdůvodnění: Máme přece ZUŠ a to je dostačující. Argumentem bylo, že organizace DDM v Brně-městě nesmí pracovat s dětmi na Brněvenkově. První pokus nevyšel, ale nevzdala to.

V roce 2005 nastala změna a radnice s DDM uzavřela první smlouvu. Následujícího roku poskytl pronajímatel kulturního domu V. Kadeřábek v patře zmíněného objektu velkou místnost.

Proběhl zápis do kroužků a v únoru školního roku 2005/2006 se začalo vyučovat. Byly to: Kreativ pro děti a Kreativ pro dospělé. Obsahovaly: keramiku a výtvarné techniky (malování na sklo, hedvábí a textil, découpage a šperkaření). Dále byla: Keramika pro děti z MŠ a Klub pro maminky s dětmi Louskáček.

Pronajatý prostor bylo třeba připravit k účelu, ke kterému měl sloužit: zavedení teplé vody, malba, nátěry atd. Paní Marie díky manželovi a kamarádům vše zvládla. Keramická pec se přivezla z Brna (DDM pracoviště ul. Kořískova). DDM Ječná neměla finance na vybavení. Vyřazené stoly jsou z pražské firmy. Židle z učiliště na ulici Charbulova... jsou tam dodnes.

Na jaře roku 2006 se konal v sále KD 1. velikonoční jarmark. Byla tam i výstavka prací z Veverky (dětí i dospělých). Všichni s pořádáním pomáhali. Účast byla velká.

Po této akci se začaly plnit kroužky tak, že se pronajala další místnost. Paní Kučerová stále ještě pracovala na obou pobočkách DDM. Byli přijati externí pracovníci, bez nichž by Veverka neuspokojila všechny zájemce.

Velká místnost sloužila zájemcům pro výuku keramiky a výtvarky. Kroužky navštěvovaly školní děti, rovněž děti školkové a maminky s dětmi. Ve večerních hodinách chodili tvořit nadšenci z řad dospělých.

Malá místnost byla určena pro výuku angličtiny (dětí, dospělí) a konaly se tam kurzy hry na flétnu. Rovněž modeláři našli svůj prostor.

Během roku probíhaly akce: Drakiáda, Brambóriáda, Martinské světlo, Vánoční a Velikonoční jarmark. Dále Čarodějnice pro děti, Koloběžkáda a Pohádková cesta.

Některé z těchto akcí později přebral OŘÍŠEK, který začal fungovat od března 2008 v další velké místnosti pod vedením J. Vykoupilové, roz. Rozsypalové.

Roku 2008 se DDM ul. Ječná pod DDM ul. Helceletova sloučily a paní Kučerová začala působit jen v našem městě. Místnosti se díky dotacím dovybavovaly nábytkem a potřebným materiálem. Zakoupila se velká keramická pec, aby se vše zvládalo.

O zmíněné aktivity byl zájem i v Chudčicích, Lažánkách a Senticích. V roce 2011 byla přijata paní Eva Heroudková, které paní Kučerová po dvou letech předala ve-

dení Veverky. Péče o maminku byla pro ni na prvním místě. Od roku 2015 se stala řadovým pracujícím důchodcem. Následně nastoupila paní Štěpánka Čechová, která převzala keramickou dílnu.

Do důchodu zakladatelka Veverky odešla v červnu 2022 a vypomáhá nyní jako externí pracovník.

„Tak, takhle to tehdy bylo,“ dodává k výše sděleným informacím paní Maruška. Tolik o tom, jak to bylo... a kde se vzala Veverka v naší obci. „Podařilo se to, co jsem chtěla. To, že když si člověk vezme něco do hlavy a dotáhne to do konce... je fakt dobrý pocit. Přeju nyníjším pracovníkům Veverky, aby se jim dařilo a pokračovaly radostně v započatém díle. A já, jako externí pracovník, jim mohu občas vypomoci prakticky nebo jen radou.“

Marie Kučerová, roz. Poulová

P.S. Milí čtenáři, věřím, že i Vy se rádi seznámíte s příběhem Veverky z Veverské Bítýšky... a... Maruško, děkuji za všechny malé i velké, kteří strávili a prožívají s Veverkou krásné chvíle.

Ilona Coufalová, kronikář města
květen, 2023

Letní příměstské tábory v ZaHrátce

V letošním roce Mateřské centrum Oříšek nabídlo novinku, a to příměstské tábory v ZaHrátce. Úspěšně proběhly dva termíny, jeden červencový pro děti

od 5 do 9 let a jeden srpnový pro menší děti od 3 do 7 let. Starší děti si užívaly akčních her, tvoření a výletů do přírody motivovaných přírodními živly. Mladší děti procházely jako trpaslíci Pohádkozemí a spolu s pohádkovými postavami zachraňovaly Sněhurku.

Oba turnusy jsme si s dětmi užili spousty zábavy a těšíme se příští rok, že si příměstské tábory zopakujeme.

Aktivity MC Oříšek v 1. pololetí

Na stránkách www.mcorisek.cz jsme již spustili přihlašování na kroužky. U některých ještě ladíme termíny, ale věříme, že proběhnou. Sledujte náš web a nezapomeňte se zavčas přihlásit!

Pondělí

Tvořivá herna pro děti 9:00–12:00

Úterý

Prasinky – senzorický kroužek 9:30–10:30
první úterý v měsíci

Tvořílek 15:15–16:15

Tanečky 15:30–16:30

Středa

LesoHrátky 9:30–11:30

Hathajóga – jóga pro dospělé 18:20–19:20

Čtvrtek

Cvičení pro děti
(dle věku – rozdělení na webu) DOPOLEDNE

Jóga pro děti
(dle věku – rozdělení na webu) ODPOLEDNE

Pátek

Louskáček – volná herna pro děti
a otevřený prostor pro sdílení rodičů 9:00–12:00

Prasinky – senzorický kroužek
první pátek v měsíci ODPOLEDNE

Ještě upřesníme termíny těchto aktivit: **MuzikoHrátky** a **Cvičení pro těhotné**. Máte o ně zájem? Napište nám! E-mail: centrumorisek@gmail.com

Blížící se akce:

- 23. 9. Jablkobraní v obecním sadu
- 26. 9. Přednáška s Jarkou Vykoupilovou na téma „Rodinné hnízdo“
- 7. 10. Drakiáda
- 10. 10. Workshop „Psychomotorický vývoj dětí od narození do 1,5 roku“
- 17. 10. Workshop „Manipulace s miminkem“
- 22. 10. Podzimní SWAP
- 10. 11. Svatomartinské světlo
- 14. 11. Workshop „O dětských nožičkách“

Veronika Snížková

SDH Veverská Bítýška

SDH Veverská Bítýška pořádá

HASIČSKÝ KROUŽEK

PRO DĚTI 6-14 LET

KAŽDÝ PÁTEK 16:00-18:00 (ZAČÍNÁME 1. ZÁŘÍ)

ZAČÁTEK I KONEC PŘED HASIČSKOU
ZBROJNICÍ

V PŘÍPADĚ DOTAZŮ PIŠTE NA
SDHVeverskaBityskaMladiHasici@seznam.cz NEBO SE
ZA NÁMI ZASTAVTE

Fotbal u nás

Fotbalový klub ve Veverské Bítýšce začal psát své kapitoly už v roce 1928. Od té doby až do dnešních dnů se stalo mnohé v životech lidí, kteří tady kopanou hráli, pracovali v klubu nebo chodili pravidelně fandit. V roce 2023 došlo ke změně ve vedení. Po více než dvanácti letech opustil funkci předsedy Lubomír Pelíšek. Pod jeho vedením se klubu podařilo mimo jiné opravit ubytovnu, fotbalové kabiny a vybudovat nový povrch hřiště včetně závlahy. Poděkování patří samozřejmě všem, kteří k fungování oddílu přispěli či stále přispívají. Mnoho let jsme měli zástupce ve všech věkových kategoriích a prožili více či méně fotbalově úspěšná léta. Za touto činností je vždy hodně Bítýšáků, samozřejmě hráčů, trenérů, vedoucích mužstev, funkcionářů, správců, rodičů, fanoušků, lidí zabezpečujících občerstvení, praní dresů, úklid... Ti všichni se pravidelně setkávají na našem fotbalovém hřišti. Novým předsedou byl zvolen Václav Kadeřábek. Podobně jako jeho předchůdci i on stojí před nelehkým úkolem, a to spolu s ostatními v novém

výboru a v jednotlivých družstvech zajistit solidní pokračování sportovní činnosti fotbalového oddílu.

V sezóně 2023/2024 hrají u nás tyto kategorie: fotbalová předpřípravka (děti od 4 let), mladší přípravka (děti 5–9 let), starší přípravka (do 11 let), mladší žáci (do 13 let), starší žáci (do 15 let), dorost společně s Lažánkami (do 19 let) a A tým mužů. B mužstvo letos ukončilo činnost pro nedostatek hráčů, hlavně kvůli ukončení působení mnoha hráčů z důvodu konce fotbalové dráhy nebo přestupu. A mužstvo po sestupu bojuje v okresním přeboru. Dorost (dohromady s Lažánkami) hraje druhý rok v krajské soutěži. Ostatní týmy hrají okresní soutěže.

Na závěr je důležité říci, že v našem klubu působí více než sto aktivních hráčů, hlavně dětí. Hlavním a zásadním sponzorem pro tuto širokou základnu zůstává město Veverská Bítýška. Pokud byste chtěli podpořit další fotbalové generace finančně prostřednictvím sponzorského daru nebo jiným způsobem, budeme moc rádi. Stávající sezóna nebude vůbec lehká, a proto děkujeme za jakoukoliv podporu.

Aleš Sova

Předpřípravka

Mladší přípravka

Mladší žáci

Starší žáci

Jakubské hody 2023

O víkendu 22.–23. července Veverská Bítýška ožila. Konaly se totiž tradiční Jakubské hody. Hodovému víkendu předcházely dva měsíce nacvičování a příprav, které vygradovaly v pátek chystáním sálu, venkovního prostoru, májek... a hlavně stavěním máje na náměstí.

Sobotní dopoledne se chasa oblékla do krojů a vyrazila pozvat obyvatele Bítýšky k hodovému veselí. Odpo-

ledne si stárci vyzvedli své stárky a ulicemi města prošel průvod zakončený na náměstí, kde pan starosta předal hlavnímu stárkovi hodové právo. Nejmenší krojované děti předvedly své dětské pásmo, větší děti spolu s chasou zatančily moravskou besedu. Ten, kdo přišel na večerní zábavu, mohl vidět slováckou besedu a dívčí karičky, vytančit si za malý příspěvek hodové solíčko, ochutnat stárkovské víno nebo si zazpívat lidové písničky. O hudební doprovod se odpoledne i večer postarala dechová hudba Miločanka, na zábavě zahrála také cimbálová muzika Kyničan. Nedělní ráno patří mši svatě za účasti krojovaných. Hodový program pak zakončilo posezení u cimbálu s cimbálovou muzikou Mládí z Čejče.

Pokud jste četli článek o hodovém programu v červnovém Zpravodaji, pak si možná pamatujete, že končil otázkou, jestli o letošních hodech padle rekord teplotní či v počtu účastníků. Nevyhnuli jsme se sice tropickým teplotám, ale počasí letos bylo milosrdnější. Pravdu měl tedy ten, kdo tipoval počet účastníků. V sobotu na náměstí besedu tančilo rekordních 12 kolon. Letos se poprvé podařilo sestavit i celou ženášskou kolonu. Počet krojovaných dětí, dospívajících i dospělých ukazuje na rostoucí zájem o folklor. Přibližně čtyřicetiletá hodová tradice (mluvíme o novodobé historii hodů) tak snad bude pokračovat i v letech budoucích. A to je dobře.

Michala Mašková

Dny města 2023

Přinášíme fotoreportáž ze Dnů města a Laviček. Další fotky si můžete prohlédnout na našich webových stránkách. Díky počasí, které nám opět drželo pěsti, jsme dodrželi slíbený program. Velké poděkování patří dobrovolníkům, kteří se nezištně zapojili do organi-

zace Dnů města 2023. Všem soutěžícím – běžcům Pro Slešůvku, účastníkům Laviček, při pečení buchty či sportovních disciplínách. Poděkování patří také sponzorům, kterými byli Sika, stavební chemie, Lesy města Brna a Red Box Park, mycí centrum. A pochopitelně všem pořadatelům.

Anežka Dvořáková

Barbie Village, vítězná lavička v kategorii Počet účastníků

Lavička pod třešní

Lavička u sousedů

Letní kino

Pejsek Bobík a půjčovna loděk

Předměstí Šanghaje, vítězná lavička v kategorii Tradice

Sněhurka a 7 trpaslíků, vítězná lavička v kategorii Kreativita

Vodáci včera, dnes a zítra

Běh pro Slešťůvku

Mše svatá za občany a rodáky

Autorské čtení

Prkno – divadlo pro dospělé

Pohádka pro děti

Tereza Mašková s kapelou

Bavili jsme se

Sobotní sportovní odpoledne

Sobotní sportovní odpoledne

Soutěž o nejlepší buchtu s ovocem

Zpěvuchtivé dámy

Pojďte si hrát

Zakončení Dnů města 2023

Eva Obůrková je spisovatelka a ilustrátorka, mnoholetá spolupracovnice portálu Kudy z nudy a Lidových novin a hlavní téma, které se prolíná její tvorbou, je cestování. Vydala nespočet průvodců a katalogů a je expert na cestování po České republice a sousedním Slovensku. Eva byla před pár lety hostem mého dopoledního pořadu Apetýt v Českém rozhlase Brno, kde jsem s překvapením zjistila, že už několik let spokojeně žije ve Veverské Bítýšce. Nejen, že jsme si báječně popovídaly, ale také jsme si potykaly.

Pojďme začít samotným psaním a cestou k němu. Kdy jsi s tím začala a byl tam nějaký rozhodující moment?

Zní to směšně, ale k mé novinářské a spisovatelské kariéře mě nasměrovali spolužáci na gymplu. Někdy ve druháku jsem pár dní zůstala v posteli s teplotou a rýmou, a než jsem se vrátila do školy, stihli založit školní časopis a zvolili mě jeho šéfredaktorkou. Jasně, nikdo to dělat nechtěl, ale je pravda, že v češtině jsem ve třídě neměla konkurenci a moje slohy se – ta hanba! – četly nahlas. Bylo a je to neuvěřitelné, ale mí spolužáci se dokonale trefili do mých choutek a já to vzápětí rozjela ve velkém stylu – dodávám, že v osmdesátkách, kdy jsme měli k dispozici jen starý psací stroj, kopíraky a vlastní ruce. Za pár týdnů se nás bál celý ústav a o Uchu Žižkova se tam prý dodnes vyprávějí legendy. Ale tam někde se můj koníček rozběhl, postupně se z něj stalo výkonné koňské spřežení a dodnes jsme se nezastavili – i když občas mám pocit, že ti koníci uhánějí někde hodně daleko přede mnou a já za nimi vluju na opratích.

První kniha je pro autora zajisté nezapomenutelná. Ta Tvoje byla která?

Vyřadila jsem se v novinách a časopisech a vlastně jsem nikdy knížky psát nechtěla, to byla jen náhoda. Syn Tomáš (*1999) nastoupil do mateřské školy, mně se uvolnilo trochu času, a tak jsem jednomu nakladatelství nabídla ilustrace. Na pracovní schůzce jsme zjistili, že nejenom kreslím, ale i píšu, mám rodinu a hodně společně cestujeme, a tak se v roce 2004 vylíhnu projekt Výlety s dětmi. A protože jsem vzápětí jela skoro na dva měsíce s Tomem na ozdravný dětský pobyt do lázní Jeseník, kde byly maminky a děti z celého Česka, rovnou jsem na místě udělala rozsáhlý průzkum. Záhy nás tam znal kdekdo a nezapomenutelný moment byl například ten, kdy na mě jedna maminka halekala přes celý park: My jsme z Vysokého Mejta a tam taky nic není! Dodávám, že od té doby se toho fakt dost změnilo, takže do Vysokého Mýta se s dětmi můžete vydat bez obav, zajímavostí tam mají spoustu.

Mnoho let pravidelně přispíváš do víkendové přílohy Lidových novin, baví Tě to?

Jasně. Mám v životě obrovské štěstí, že z mého koníčku se stala práce... anebo naopak, prostě se bavím každý den. Lidovky jsou fajn, navíc Katka Svobodová, vedoucí víkendové přílohy Relax, kde články o cestování každou sobotu vycházejí, si mě našla taky náhodou: kdysi jí někdo daroval ty úplně první Výlety s dětmi. Moje maminka se občas ptá, jestli ještě pořád mám o čem psát, takže moment... v zásobníku dalších témat mám asi 400 položek. Rozhodně mám o čem psát!

Zajímavý je i Tvůj výtvarný projekt "Kočka Šklíba" (www.skliba.cz). Prosim představ ho našim čtenářům.

Šklíba není projekt, ale moje přezdívka. Žijeme spolu od roku 1983, dostala jsem ji od kamaráda při doučování matematiky a je nám spolu dobře. Dlouho mě tak znali a dodnes znají především vandráci, kamarádi a psavci z okruhu trampské literární soutěže Trapsavec, než se moje knížky dostaly na

regály veřejných knihoven. Přezdívka neváhala a dokázala, že podobně jako její slavná předloha, tedy kočka Šklíba z knížky Lewise Carrola Alenka v říši divů, dokáže vlézt kamkoliv a všude zanechá nesmazatelné stopy. Bleskurychle se zabydlela v knižních katalozích, a to zejména u publikací, kde nemá co pohledávat, u článků z novin a časopisů, prospektů i reklamních materiálů. Fakt nevím, jak se to knihovníkům povedlo, ale pronikla téměř do všech knihoven, a v mnoha z nich v katalozích dokonce uvádějí autora jménem „Šklíba, 1967“. Křestní jméno a příjmení zmizely, škleb zůstal.

Mám pocit, že toho zvládáš víc než dost. Jak nejraději odpočíváš a čím dobíjíš baterky? Je to právě cestování? Rozhodně. Cestujeme obytnákem, což nám dává neuvěřitelnou svobodu a volnost. A také se snažíme na-

Eva s manželem Vítem, v pozadí hrad Střekov

vštěvovat kamarády, případně trávit volný čas společně – to taky funguje skvěle. Přibaluju fotku z letošního 1. ledna, kterou jsem sdílela na sociálních sítích s tím, že jestli platí pořekadlo „jak na Nový rok, tak po celý rok“, je to dost dobrý – Silvestr u kamarádů, novoroční setkání s mamkou v Plánici, zastávka u přátel s kafem a nevyžraným nejlepším cukrovím, cesta Hopkáčem (přezdívka našeho vozu) a turistická zajímavost cestou. Pokud čtenáře zajímá, co je na snímku, přečtete si Lidovky někdy během adventu – je to báječná věc, o které neví ani lidi, co bydlí za kopcem.

O Vánocích vyjde zbrusu nová kniha o Brně. Jaká bude?

Krásná, vymazlená a zábavná. Obrátilo se na mne nakladatelství Fragment, se kterým jsem už spolupracovala jako ilustrátorka pro logopedické knížky mé sestry. Vydávají sérii hravých výletů, které chystá Iva Petřinová; už je vydaná Praha, Královská cesta a dva průvodci Českem. Když se rozhodli zabrousit na Moravu a do Brna, zjistili, že to tam nikdo nezná, takže začali pátrat a objevili mě. Napsala jsem několik průvodců po Brně, mám to město ráda, nakonec jsme tam desítky let žili, a tak jsem se do města vrátila a sesypala všechny zajímavosti, špeky a příběhy, které stojí za to. Teď ji má v rukou ilustrátor a když to klapne, o Vánocích bude Hravý průvodce Brnem na pultech.

Mohla bys nás prosím pozvat na nějaké nádherné místo v České republice, o kterém příliš mnoho turistů zatím neví? Jak víš, že přesně taková místa mám nejradši? Neobjevená, s málo lidmi, schovaná a obestřená silným příbě-

hem, po kterém můžu pátrat, to je přesně moje. A ještě nejlíp tak, aby se někde poblíž dalo dojet Hopkáčem a užít si tam třeba pár dní v kuse – to je sen. Takže třeba zaniklé vesnice v Českém lese, Krušné hory, Červená jáma, Sauersack u Přebuzi a ikonická zaniklá osada Königsmühle s fantastickými landartovými projekty. Skryté technické památky a staré železnice, třeba i s vyškubanými kolejemi, ty miluje můj muž Víta a jsou to vesměs místa, kam normální lidi nechodí. A také Česká Kanada, Novohradské hory a Šumava – právě teď se chystáme s kamarády navštívit poslední letošní plavení dřeva na Schwarzenberském plavebním kanálu. Do nádherných míst, o kterých turisté zatím neví, sice nezapadá Praha, odkud pocházím, ale patří tam Plánice v Pošumaví, kde jsem vyrůstala. Je to rodné město Františka Křížíka a skoro

nikdo to tam nezná, včetně nedalekého Nicova, s nímž Plánice spojuje dva kilometry dlouhá lipová alej. V Nicově – mimochodem jedné z nejmenších vesnic v Česku – nechali Martinicové postavit poutní kostel Narození Panny Marie. Při výběru architekta měli šťastnou ruku: stavby se ujal Kilián Ignác Dientzenhofer, tehdy ještě zdaleka nerenomovaný a proslulý stavitel malostranského chrámu sv. Mikuláše a dalších oslňivých budov. Nicovský kostel má přibližně čtvercový půdorys a v jeho interiéru můžete vidět zajímavé prolínání oválných bočních prostor s hlavní lodí, rokokové řezbářské práce i vitrážová okna, laděná do žluta, podobně jako u nás na kapli na Veverí. V Plánici také Dientzenhofer poprvé vyzkoušel to, co později dovedl k dokonalosti při stavbě kostelů broumovské skupiny – vznikaly v době, kdy pracoval na barokní přestavbě benediktinského kláštera v Broumově. Také z Nicova si Dientzenhofer „odskočil“ do Plánice a dodnes jej zde připomíná barokní kostel sv. Blažeje.

A na závěr obligátní pravidelná otázka pro každého mého hosta. Kde to máš v Bítýšce nejraději a jak dlouho už tady s rodinou žiješ?

Do Bítýšky jsme se přestěhovali z Brna skoro před deseti lety a když se někdo ptá proč, odpovídáme, že jste tudy jednou jeli na kole a líbilo se nám tu. Samozřejmě to mělo jiné důvody, ale oba to tu máme moc rádi; já mám pocit, jako bych se vrátila domů do Plánice, můj muž zase říká, že si každý den připadá jak na dovolené. Máme rádi údolí Bílého potoka, do kterého se díváme přímo z domu, a srdečním místem hlavně pro mého muže je kaple Matky Boží na Veverí, kde dokonce pravidelně vede prohlídky. Mimochodem, naše kaplička už v Lidovkách byla taky, a dokonce jsem v jihočeských Dobronicích vyčenichala její skoro-dvojče. Taky báječné místo pro výlet.

Děkuji za rozhovor a přeji cestám i psaní ZDAR!

Jarka Rozsypalová-Vykoupilová

Marie Kudeříková

Pokračování z minulého čísla ...

Mračna se nad Marií Kudeříkovou začala stahovat po zatčení jejího blízkého spolupracovníka Karla Mazoura, vůdčí osobnosti odbojové organizace Komunistický svaz mladé generace. Ten byl Gestapem zatčen 22. října 1941. Téhož dne vylákal Mazour gestapáky na fiktivní schůzku s dalším ilegálním odbojářem na nádraží do Kyjova, kde využil nepozornosti vyšetřovatelů a ukončil svůj život skokem pod jedoucí vlak. Jméno Marie Kudeříkové se Gestapo pravděpodobně dovědlo od jejího spolupracovníka ze skupiny, kterého náhodou dopadlo. Později je společně soudili a popravili.

V pátek 5. prosince 1941 byla Marie Kudeříková zatčena na Gestapem na svém pracovišti ve Francouzské ulici v Brně, kde byla pobočka firmy Ráček. Byla umístěna do věznice na Cejlu, odkud ji Gestapo převázelo k výslechům do budovy bývalé právnické fakulty na ulici Veverí 70. Budovu právnické fakulty Masarykovy university v Brně proměnilo Gestapo po zavření českých vysokých škol ve své ústředí na Moravě, a takto sloužila až do konce války v květnu 1945. Tady byli vyšetřováni odpůrci nacistického režimu podrobováni drastickým výslechům, plných fyzického i psychického násilí. O velkém významu, který Gestapo přičítalo brněnskému vedení Svazu mladých a přímo Marii Kudeříkové, svědčí to, že zpráva o činnosti této skupiny byla 1. května 1942 zařazena do souhrnného hlášení, které přímo pro nacistické ústředí v Berlíně pravidelně připravovaly bezpečnostní služby ze všech oblastí okupované Evropy.

V Brně vyslyšel Marii Kudeříkovou „*pan Dorsch, ovšemže ne Brňák*“, jak napsala v jedné ze svých zpráv – motáků. „*Ty rány nebyly tak hrozné a v poměru k mužům jich bylo mnohem méně. Snad cítili jejich marnost. Ale to duševní ponižování a plivání do tváře ženě a člověku! Ten odporný smích při hrubých žertech!*“ psala Marie dále.

Po výsledích v Brně byla Marie Kudeříková převezena k dalšímu vyšetřování do Prahy, do věznice na Pančákovi. Výsledky pak pokračovaly v Pečkově paláci, který německá tajná státní policie Gestapo zabrala a zřídila si zde svou hlavní úřadovnu v Protektorátu Čechy a Morava. I o pražském vyšetřování se Marie Kudeříková krátce zmiňuje ve svých motácích. „V Praze mě to stálo asi třicet hodin pozoru čelem ke stěně, dobře ten způsob znáte, a nějaké podřepy.“

Přes všechno to ponižování, násilí a nucení vyšetřovateli ke spolupráci zůstala Marie Kudeříková nezlomená, téměř nepromluvila, nikoho neprozradila a všechnu vinu se snažila vzít na sebe. Jak sama napsala v motáku spoluvězeňkyni Jaryně 6. 12. 1942 „*Můj štít je čistý! Ani slovem jsem nezradila, ani nejmenší stopu jsem neuvedla!*“ Ve vyšetřovacích spisech Gestapa je její chování hodnoceno jako „beispiellooses Lügen“ – bezpříkladné lhaní a „hartnäckiges Schweigen“, - tvrdší mlčení. To vše prožívala v období nejtvrďšího nacistic-

kého teroru po nástupu Reinharda Heydricha a i po atentátu na něho, v období heydrichiády.

Na konci června 1942 byly její výslechy na Gestapu ukončeny a Marie Kudeřiková byla převezena do věznice v Breslau (Vratislav, dnes Wrocław v Polsku), které se za války říkalo „česká věznice“, protože většinu vězňů tvořili odbojáři z Moravy. Ve čtvrtek 25. června odtud posílá své rodině první oficiální dopis povolený vězňictvi. Prosí v něm své rodiče o zaslání věcí potřebných pro pobyt ve vězení – oblečení a hygienické potřeby, vše zaslané v kuflíku s nápisem „Povolené věci“. Také píše: „*Moji, pošlete ihned žádost o návštěvu vyšetřujícímu soudci v Breslau. Tak ráda bych vás viděla!*“ Dále popisuje denní režim ve věznici, píše, že je zdravá a jako práci má malování sádrových vojáků. Právě tato práce ji umožnila začít psát motáky svým spoluvězeňkyním, se kterými se spřátelila. První z těchto zachovaných motáků – škrabek, jak jim Marie Kudeřiková říkala, je datován na neděli 6. 12. 1942 a adresován kamarádce Jaryně (Jarka Krysllová), se kterou se Marie znala už z věznění v Praze. Další její spřízněnou duší se stala Vítězka Vylegalová. Ve vězeňské cele byla zpočátku Marie sama, později ve dvojici s další vězněnou ženou. Styk s ostatními vězeňkyněmi byl velmi omezen, nesměli spolu mluvit a viděli se jen na ranních vycházkách na vězeňském dvoře. Tady si také potajmu začaly vyměňovat motáky – vzkazy psané na útržcích papíru.

Ve čtvrtek 3. září 1942 dostala Marie Kudeříková obžalobu a byl jí přidělen obhájce ex offo, soudní rada Jeschke. Po 15. březnu 1939, tedy po vzniku Protektorátu Čechy a Morava, byly v právním řádu provedeny zásadní změny. Asi tou nejdůležitější změnou byla skutečnost, že na území Čech a Moravy platilo dvojí právo – právo protektorátní (autonomní) a právo německé (říšské). A právě říšské právo umožňovalo soudit a odsuzovat politické oponenty a odbojáře proti nacistickému režimu za velezradu, vlastizradu a napomáhání nepříteli. Důvodem zatčení, odsouzení a popravy, byla „velezrádná činnost proti Říši“, spočívající například ve výrobě a distribuci letáků velezrádného obsahu, za což jiný trest nežli smrt nebyl. Neexistovala presumpce ne-

Et Hylc je bealidom 'a doade tal kait, to jreu nistis da
 be as be, duto se totu platin soang. gi hacy & mi nede 'a
 tal alom, nenu. A se luy pite jtu pite & platin mijebe
 jui? He coldio! Nejeu omura 'a mi nistis. Upaode
 ne! Pimistis & je nisto tal jatu 'a consociant!
 Pimistis lince, kina' atis kina' as & sad jijid hony
 ralonvi pokoi a mit. Lait liti, liti kina' a dea jouta
 amara' que se nistis a nui cadidrafi, kaly, soestepusi
 A pite kady 'a mit vybupusi trigu kouton, z kaidin je
 cant kaidin. Jout, jout. Hoki dey nistis on jui am
 dym'atidi akira nist jui kouton, anstora' akira nist
 kure! **Nyastis, koutis!**
 He' paitidi, kina' amale & nistis! Jui kina' amale &
 bo koutis koutis koutis jui, koutis koutis. A jui kina'
 koutis & nistis. A se koutis koutis koutis koutis koutis

Rukopis Marie Kudeříkové

viny a více než kdy jindy bylo popřeno právo na soudní a právní ochranu. I když se nacistický režim tvářil „právně“, ani sebelepší obhájce neměl na vynesení rozsudku vliv. Termín soudu byl Marii Kudeřikové určen na pondělí 16. listopadu 1942 v 11 hodin u takzvaného Lidového soudu – Volksgerichtshof. Šlo o „soud“ složený ze „zasloužilých nacistů“, většinou bez právního vzdělání a kvalifikace. Tyto soudy vynášely vlastně jen tři druhy rozsudků – trest smrti, koncentrační tábor, nebo velmi, velmi zřídka – zproštění viny. Přesto v dopise rodičům z pátku 6. listopadu 1942, ve kterém jim Marie oznamovala termín soudu a zvala je na jeho jednání, napsala: „Pevně věřím, že rozsudek bude mírný.“

Zasedání soudu, jehož se zúčastnili i rodiče Marie Kudeřikové, proběhlo v zasedací síni 322 Landesgericht, Schweidnitzerstandtgraben 2/3 v Breslau. Marie Kudeřiková byla souzena společně se svými třemi mladými spolupracovníky v odboji. I když se snažila vzít vinu za činnost skupiny především na sebe a doufala, že tím zachrání jejich životy, rozsudek nacistického senátu byl zdrcující. Všichni čtyři, i přes zanedbatelnou škodlivost jejich činů, byli odsouzeni k trestu smrti stětím. Toto rozhodnutí mohla změnit už jen žádost o milost.

Po krátkém setkání s rodiči v soudní síni, pak hned následující den 17. listopadu, napsala Marie Kudeřiková svým rodičům. „*Moji, ze všeho pozemského nejdražší! Odpusťte mi, prosím, že jsem vám způsobila tolik bolesti.*“ A v dopise také napsala: „*Pište žádost o milost na adresu: Volksgerichtshof Berlin, číslo akt 8 a J 138/42 1H 197/42.*“ Po vynesení rozsudku začala odsouzeným běžet doba nejméně 99 dní k vykonání poprav. I Marie Kudeřiková s pomocí obhájce napsala svou žádost o milost, i když nevěřila v její účinnost.

Když byl nad Marií Kudeřikovou vynesen rozsudek smrti, rozhodla se trvale zaznamenat některé své myšlenky a úvahy. Začala si psát deníček, kterému dala charakteristický název Zlomky života a myšlení. Psala téměř denně a našla i způsob, jak popsané listky propašovat na svobodu. K tomu jí pomohly spolupřezněnkyně a i jedna ochotná dozorkyně. Když byl takto navázán spolehlivý styk s domovem, začala psát svým rodičům a sestře. Spolu s oficiální povolenou korespondencí z vězení jsou tyto „škrabky“, jak své listky nazvala, jedinečným pohledem do duše mladé a vzdělané ženy čekající na svou popravu. Zůstávají svědectvím a výrazem vnitřního zápasu čistého a statečného mladého člověka v boji proti zločinnému lidskému řádu. Literární nadání pisatelky zvyšuje jejich účinnost. V cele kandidátů smrti č. 62 očekávala osudný den poprav v pátek. Její život se zúžil do čtyř stěn, její budoucnost do několika měsíců, týdnů, dní, ale z dopisů nevyznívá ani náznak hrůzy, bolesti a muk. O její statečnosti podává nejprůkaznější svědectví poslední dopis, který napsala několik málo chvil před svou popravou 26. března 1943 na oficiálním předtisku označeném – Strafgefängnis (trestnice) Breslau, rev 27/3, Breslau 10, Kletschkaustraße 31

„*Drazí moji rodiče, moje milovaná matičko, tatíčku! Moje sestro jediná a maličký bratře! Nejdražší staruško a tetičko! Moji přátelé, milí, drazí, známí! Má rodino! Vy všichni, drazí v tom, co je mému srdci nejmilejší!*

Loučím se s Vámi, pozdravuji, miluji. Neplačte, nepláču. Bez nářku, bez záchvěvu strachu, bez bolesti odcházím, už přicházím k tomu, co mělo být přece jen až na konci, ne uprostřed. K odchodu od Vás, a přece k naprostému sblížení, splynutí. Tak málo Vám mohu ze své lásky dát, jen nejvážnější ujištění o její hloubce a horoucnosti. Vřelé díky. Dnes, 26. III. 1943, o půl sedmé večer, dva dny po dovršení 22. roku svého života, vydechnu naposled. A přece do posledního okamžiku! Žít a věřit! Měla jsem vždy odvahu žít, neztrácím ji ani tváří v tvář tomu, co se v lidské řeči nazývá smrtí. Chtěla bych na sebe vzít celý Váš zármutek, bolest. Cítím sílu nést ji za Vás, touhu odnést ji s sebou ... (zkrácený text)“. Na závěr pisatelka napsala „*Vám poděkování a lásku Vám, kéž zněly by jak zvony! Vaše milující dcera Marie Kudeřiková.*

Pod svůj podpis ještě Marie dopsala: „*Požádala jsem ještě o dovolení napsat několik slov, která jsou přiložena k řádnému dopisu. Co zbývá říci, milovaní? Co Vám mohu o sobě více vyprávět? Znáte mě, vždyť jsem a zůstávám Vaší dcerou, Vaší krví. Zbořili jsme zeď, která se mezi nás postavila, a stojíme tváří v tvář, ruku v ruce, srdce v srdci, mysl v mysli... (zkrácený text)“.*

Fr. 645 C

Breslau, den 31. März 1943

Die Arbeiterin Marie Kuderik - - - - -

Katholisch - - - - -

wohnhaft in Brünn, Steingasse 9b - - - - -

am 26. März 1943 - - - - - um 18 Uhr 42 Minuten

in Breslau, Kletschkaustraße 31 - - - - - verstorben.

Die Verstorbene war geboren am 23. März 1921 - - - - -

in Wnorau, Kreis Gding - - - - -

(Geburtsort katholisches Pfarramt Wnorau - - - - - St. VI S. 440)

Vater: Josef Kuderik - - - - -

Mutter: Franziska geborene Rubik, beide wohnhaft in Brünn, ebenda. - - - - -

Die Verstorbene war - nicht - verheiratet.

Eingetragen auf mündliche - - - - - Anzeige des Oberverwalters Robert Jacob, wohnhaft in Breslau, Kletschkaustraße 31.

Der Angegebene ist bekannt und erklärte, von dem Tode aus eigener Wissenschaft unterrichtet zu sein.

Vorgelesen, genehmigt und - - - - - unterschrieben

Robert Jacob

Der Standesbeamte
In Vertretung *Kalala*

Todesursache: Enthauptung

Chefheilung des Verstorbenen am - - - - - in - - - - -

(Standesamt - - - - - Nr. - - - - -)

Oznámení o popravě

Na konci dopisu je ještě dovětek: „*Pan farář se přišel ještě podívat. Miluji, odcházím s vírou, pevnou vírou. Vaše milující dcera Marie Kudeříková. Pozdrav všem. Odpuštění. Dík. Lásku. Jsem s Vámi. Vám poděkování a lásku Vám! Odcházím beze strachu! Vlasy jsem sama vázala. Poslala jsem po nich vzkaz a políbení. Budou přibaleny k mým věcem, o které požádejte!*“

Marie Kudeříková byla popravena gilotinou na malém dvorku domu 1, za oddělením B 1v Breslau v 18.42 hodin jako třetí žena z Protektorátu Čechy a Morava. V této věznici bylo popraveno minimálně 668 Čechů a dalších 67 ve vězení zemřelo.

Kudeříkova rodina vlastnila Maruščiny dopisy z vězení. Dopisy se dostaly k rodičům různými cestami. Marie Kudeříková je napsala v době od 6. prosince 1942 do 26. března 1943 v cele kandidátů smrti č. 62, v ženské věznici ve Vratislavi (tehdejší Breslau, dnešní polská Wrocław).

Válka a komunismus poznamenaly Kudeříkovu rodinu, která se za války držela stranou. Josef Kudeřík se zapojil do veřejného života v posledním válečném roce, a to opět za lidovou stranu. Postavil se do čela revolučního místního národního výboru a byl předsedou tohoto orgánu až do roku 1947, kdy zemřel. Jeho manželka hospodařila dále, pokud stačila, a pak pole přešlo do zemědělského družstva, jehož se stala členkou a pracovnící. Dcera Alžběta byla po maturitě na strážnickém gymnáziu úřednicí. Provádala se za ing. Miroslava Skalaku z Hroznové Lhoty, kam se přechodně přestěhovala. Syn Josef se vyučil v Otrokovicích mechanikem, ale v padesátých letech přešel na ekonomická studia do Moskvy, odkud se vrátil do Prahy. Tam přivedl i svou ženu Žeňu a oba přednášeli na Vysoké škole zemědělské v Praze, kde si postavili byt. Tam se také uchýlila jeho matka. Závěr svého života však prožívala u své dcery Alžběty v Hroznové Lhotě a pak ve Strážnici. Pohřbena je na vnorovském hřbitově. Dům prodali v padesátých letech a později ho koupilo vedení vnorovské obce. Poté obec zastavěla volnou prostoru mezi domem a školou a zbudovala zde síň Marie Kudeříkové, v níž byly soustředěny památky na hrdinku domácího odboje. Stalo se při slavnostním shromáždění v roce 1978. Před školou odhalil komunistický režim památník a zároveň byla otevřena síň. Maruščinu oběť připomíná také pamětní deska na čelní stěně Kudeříkova domu. Boj Marie Kudeříkové chápala vnorovská veřejnost různě. Jedni uznávali její postoje, statečnost i názor, jiní nevěřili v její komunismus. Po revoluci v listopadu 1989 se přestalo o Marii Kudeříkové mluvit a muzeum už v současné době bohužel nefunguje. O památník Kudeříkové pečuje obecní úřad a škola.

Odkaz Marie Kudeříkové plně využila pro svou propagandu komunistická strana a tím ho znehodnotila

Zápisky Marie Kudeříkové z vězení a dopisy, pozoruhodné i svou literární hodnotou, byly později souborně vydány pod názvem *Zlomky života – listy z vězení*. Kni-

Pamětní deska na rodném domě ve Vnorovech

hu zpracoval a předmluvou i doslovem opatřil Mojmír Grygar, vyšla ve třech vydáních (1961, 1965 a 1975) a byla přeložena do řady světových jazyků. Po odchodu autora do zahraničí už vícekrát nevyšla.

O osudu dívky, zejména o jejím pobytu v cele smrti, natočil v roce 1972 režisér Jaromil Jireš jímavý snímek s názvem *...a pozdravuji vlaštovky*. Ač šlo o dílo z doby počátku normalizace, jeho umělecký ani etický význam nebyl nikdy zpochybněn. Jireš se spoluscenáristkou Zorou Berákovou vycházeli ze Zlomků života – posmrtně vydaného výboru dopisů, které Marie Kudeříková psala z vězení domů. Díky civilnímu a autentickému přístupu k látce se jim povedlo vyhnout zjednodušujícímu ideologickému pohledu. Film tak zůstává ojedinělý příkladem normalizačního titulu, který si i v cenzurovaném prostředí dokázal udržet kontakt s nejlepšími tradicemi československé nové vlny. Ve filmu jsou použity citace z motáků spoluvězeňkyním a z dopisů rodině. Do hlavní role obsadili již tehdy známou herečku

Památník ve Vnorovech

Magdu Vášáryovou, pozdější slovenskou političku a diplomatku. Ve filmu také hrají tehdejší mladí herci jako Dagmar Bláhová, Hana Maciuchová, Vítězslav Jandák, Ladislav Mrkvička a jiní.

Kniha *Zlomky života – listy z vězení* a film *...a pozdravuji vlaštovky*, stojí za pozornost, přečtení a zhlédnutí. Zvláště v dnešní době, kdy si někteří mocní opět vytvářejí svou vyhlanou „pravdu“ a hrůzy války se nás denně dotýkají.

Tak až někdy třeba půjdete po červené turistické značce – Cestě Marušky Kudeříkové z nádraží Vrbovce přes kopce Bílých Karpat, do Strážnice a až do Vnorov k řece Moravě, nebo jen po ulici Maryšky Kudeříkové (podle staré oprýskané cedulky na domě č. 538), zkuste si vzpomenout na tuhle dívku, která zaplatila svým životem za víru v lidské dobro.

Milan Brychta

Pomůže nám vyvěšování zákazů pro psy?

Na vedení obce i na mě se obrátili někteří z vás, abychom omezili vstup nebo zakázali volný pohyb psů ve Slešťůvce. Jádrem svárů je nekontrolované pobíhání psů a neodstraňování jejich exkrementů.

V současné době se psi stávají často opravdovými členy domácností. Jsou součástí rekreačních, sportovních, sociálních a mnoha dalších aktivit. Pro mnohé jsou často jediným společníkem, který je ochoten vyslechnout jejich radosti i strasti.

Pro některá plemena je každodenní volný pohyb neodmyslitelnou součástí řádné péče. Avšak pes by měl být pod stálou kontrolou. Měl by být řádně veden k poslušnosti, jejíž součástí je taktéž spolehlivé přivolání. Pokud tomu tak není, je nutné mít psa na vycházkách neustále na vodítku. Někteří lidé mají již při pohledu nebo při setkání s volně pobíhajícím cizím psem obavy, strach i fobie a v této stresové situaci se začínají vylučovat hormony, které mohou vyprovokovat nečekaný útok psa. Jako veterinář jsem často vyšetřoval psy po napadení a poranění člověka. Též jsem byl v závažnějších případech přizván k soudním sporům. Zde platí jednoznačně, že majitel odpovídá za všechny škody způsobené jeho psem.

Volně pobíhající pes obtěžující neznámé lidi je vizitkou nedbalého chovatele, který nezvládá základní chovatelské povinnosti. Takový chovatel se nemůže dovolávat společenské tolerance.

Často vidím pejskaře nesoucího sáček s inkriminovaným obsahem, jak směřuje k odpadkovým košům, které jsou rozmístěny na mnoha místech našeho města. Na druhé straně jsou zde i takoví, kteří ponechávají psy bez dozoru, předstírají nezúčastněný pohled a odklizením exkrementů se nezabývají. Víím, že těch není většina, ale jejich nedbalost negativně ovlivňuje náhled a dotýká se i těch pořádných a zodpovědných pejskařů.

Není těžké zjistit, kdo je autorem ponechaných nečistot, protože charakteristickou pozici psů při vyprazdňování známe všichni. Chovatel tohoto psa by si měl vyslechnout často nepublikovatelné komentáře nešťastníka, který na trávníku nebo je uvidí uprostřed chodníku. Rovněž když vidím večerní venčení bez baterky, je mi jasné, že ráno druhého dne bude výsledek akce v plné záři patrný v denním světle. Přičemž na úklid exkrementu postačuje jen chvilka.

Rozvěsit tabulky s různými typy zákazů pohybu, venčení nebo vstupu je jednoduché. Dokonce je lze umístit nejen ve Slešťůvce samotné, ale i do všech uliček a na všechny volné plochy celého našeho města. Avšak zabezpečit a kontrolovat jejich dodržování je prakticky nemožné. Na různých místech ve městě byly nově instalovány další odpadkové koše, na kterých jsou k dispozici sáčky určené k odstraňování psích výkalů. Snahou vedení města je vytvářet lepší podmínky pro chovatele a usnadnit jim udržování čistoty. Obsah košů je pravidelně vyvážen. Takový přístup je zaštiťen důvěrou v občany a nadějí, že udržování čistoty a příjemného vzhledu obce je věcí natolik samozřejmou, že nebude potřeba žádných restrikcí. Vyvěšováním zákazových tabulek se často zbavujeme vlastní odpovědnosti. Důsledky těchto příkazů větší měrou postihnou zodpovědné spoluobčany, protože ti, kterým jsou určeny, je povětšinou nerespektují, ba ani nechtou. Naše nevěšmavost je živnou půdou pro jejich anonymitu.

Všem zodpovědným pejskařům děkujeme.

Karel Babíček

Takový pohled Slešťůvka ráda připraví na Slunných loukách pro všechny bez omezení i příští jaro

Geodetické body

Nivelační značky můžeme vidět na některých domech, konstrukcích mostů i mimo intravilány měst a obcí. Jsou používány k vytvoření sítě bodů, která umožňuje přesné měření výšek a náklonu. Jsou využívány při geodetických a topografických pracích, inženýrských měřeních, mapování, stavebních projektech a v mnoha dalších oblastech. Tyto body jsou pečlivě vytyčeny, měřeny a evidovány odborníky, slouží jako referenční body pro mnoho geodetických a inženýrských prací a jsou nezbytné pro zápis vlastnictví nemovitostí. Nivelační body jsou využívány také ve vědeckém výzkumu a monitoringu změn terénu, jako je například studium pohybu zemské kůry, eroze nebo změn vodní hladiny.

Základní nivelační bod ve Veverské Bítýšce pod číslem Ki5-25.1 je v soklu jižní zdi kostela sv. Jakuba 0,4 m nad zemí a jeho nadmořská výška je **235,753 metrů**. Jiná výšková značka v podobě ocelové kuličky je umístěna na vodorovné ploše masivního stupňovitého kamenného soklu kříže u hřbitova. Vyznačuje téměř stejnou nadmořskou výšku, a to 235,604 metrů. Na mostě přes Svatku (ulice Tišnovská) je podobný bod umístěný asi metr od jižního rohu ze strany a udává výšku 234,367 metrů nad mořem. Nivelační body jsou vyznačeny ocelovými čepovými značkami nebo mimo intravilán nivelačními kameny.

V našem městě je zabudováno ve zdivu budov 13 značek a 8 v jiných stavbách (mosty, kříž, boží muka, sokly stožárů elektrického vedení apod.). Kamenných nivelačních kamenů je v katastru celkem 9. Nejvýše umístěný kámen v nadmořské výšce 421,752 metrů je situován při levé straně silnice do Lažánek v blízkosti autobusové zastávky **Lažánky, Holasice rozcestí**. Rozdíl nadmořské výšky od kostela sv. Jakuba a uvedeného kamene je neuvěřitelných cca 186 metrů.

Křížovatka
Holasice

Základní výška kostel

Kříž u hřbitova

„Málokdo ví, k čemu jsou užitečné.“

Historie a současnost

Od prvních přesných nivelačních měření (v letech 1872–1896), které v Česku jako části tehdejšího Rakousko-Uherska proběhly, se zjištěná nadmořská výška vztahovala ke střední hladině Jaderského moře v Terstu. Od roku 1952 se začal používat tzv. baltský výškový stupeň, jehož výchozím bodem neboli bodem s nulovou nadmořskou výškou je nula stupnice vodočtu umístěného na břehu Baltského moře v Kronšladtu nedaleko Petrohradu. U každého bodu je evidována nadmořská výška a souřadnice jeho polohy. Jednotlivé body jsou součástí základního výškového bodového pole na území České republiky. To čítá přes 83 000 bodů České státní nivelační sítě. Jejich správu a údržbu zajišťuje zeměměřičský ústav. Nejobvyklejším způsobem stabilizace bodů je buď hřebíková značka osazovaná shora do žulového kamene, nebo čepová značka osazovaná z boku do zdi objektu.

Moc teorie? Možná. Ničení těchto bodů by omezovalo možnosti vědeckého zkoumání a porozumění přírodním procesům. Je důležité si uvědomit, že jsou veřejným majetkem a mají význam pro mnoho odvětví. Nivelační značky naštěstí nepatří k objektům vyhledávaným vandaly. Jenže vezměte v úvahu modelovou situaci: majitel domu se rozhodne objekt zateplit. Jenže ve fasádě je jakási železná kulička s plochou a smaltovaný štítek s informací „**VÝŠKOVÁ ZNAČKA STÁTNÍ NIVELACE**“ a upozornění „**POŠKOZENÍ SE TRESTÁ**“.

Od takových bodů nejen že geodetické měření začíná, vůči takovým bodům se následně také určuje správnost provedených měření. Jen díky nim se zeměměřič může připojit na systém souřadnic či výšek. Jakékoli neoprávněné zásahy do geodetických bodů jsou proto zakázány, i když by byl některý z nich na vašem oploceném pozemku.

Ukázka bodu v nové fasádě

Ukázka bodu v nové fasádě – tabulka

Pozn.: Autoři článku děkují touto cestou za ochotu a vstřícnost paní Ing. Lence Malcové, vedoucí oddělení obnovy a revize katastru nemovitostí Katastrálního úřadu, pracoviště Brno-venkov.

Vlastimil Valášek a Radoslav Patočka

Louka u hájenky – tzv. Kašparova louka

Louka u hájenky si žije svým životem, ať je zima nebo léto. Letošní léto bylo opravdu horké, a tak se muse- lo louce pomáhat, aby přežila bez větší újmy. Stromy jsem pilně zalévala vodou z potoka, Irena a Pavel Krá- líkovi také mnoho vody navozili. Tak se nám podařilo, až na pár sazenic, stromky udržet při životě. Ty uschlé Králíkovi nahradí novými ze své lesní školky. Tráva se po červencových deštích opět zazelenala, a tak pohled na svěží posečenou louku je pěkný. Dominantou toho- to klidového místa se stal přístřešek pro turisty neboli altán. Začátkem července ho dodavatelská firma po- stavila, členové vodáckého oddílu jej brigádnicky opat- řili dvojítm nátěrem, pracovní četa města provedla vy-

dláždění, úpravu přístupové cesty a připevnila stojany na kola, odpadkové koše a vybavení uvnitř altánu. Te- rén kolem jsem upravila a zasela travu, která díky deš- tům pěkně vzešla. Pro ozdobu vznikl i záhonek s keříky. Podle ohlasu veřejnosti se altán a okolí hodně líbí. Lou- ka skýtá mnoho relaxačních možností, malým ke hrám, větším ke sportu nebo jen tak k posezení se známými nebo kamarády. Pokud se budeme všichni společně k veškerému vybavení i rostlinám chovat ohleduplně a dbát na pořádek, bude tato lokalita i v budoucnosti vyhledávána pro svůj klid a pohodu.

Jana Váňová

Nábor do oddílu Karate Bystrc

Již více než 30 let se společně s prvním zvoněním na začátku školního roku otevírají dveře tělocvičny na ZŠ Vejrostova v Bystrci členům oddílu Karate Bystrc. Naším hlavním cílem je věnovat se sportovní výchově mládeže a rozvoji jejich všestranných pohybových dovedností.

Nábor nových členů do oddílu Karate Bystrc proběhl v pátek 8. září 2023 v tělocvičně ZŠ Vejrostova č. 1, kdy proběhly také ukázky tohoto bojového umění současnými studenty Karate. **Kdo tento termín ne- stihnul, může se dodatečně přihlásit každý pá- tek, vždy v 17:30.**

Přihlásit se mohou chlapci a dívky od 6 let věku. A křehké dívky? Samozřejmě, tradiční karate je dů- sledně bezkontaktní sport. Vítání jsou nejen zájemci, kteří se chtějí jednou postavit na závodní tatami, ale i ti, kdo by rádi cvičili jen pro zábavu nebo kondičně. Nováčky čeká postupný nácvik technik karate a naučí- me vás i základy sebeobrany. Budeme dbát na celkový pohybový rozvoj, a proto do přípravy zařadíme rovněž výběr z lehkootletických disciplín, ve kterých si všich- ni mohou v průběhu roku zábavnou formou poměřit své síly. Přivítáme i zájemce o oblíbené cvičení rodičů s dětmi. Pro všechny nabízíme tři tréninky na zkoušku zdarma! Více informací na www.karatebystrc.cz Také členům závodního týmu se dlouhodobě daří. Vedle již

ostřílených závodníků se v mlá- dežnických kategoriích, začala prosazovat nová nastupující ge- neration. Vždyť Karolína a Dalibor Mikovi, Jirka Léta a další už byli dekorováni medailami na vrcholných mezinárodních turnajích ME i MS. Vědí, že po letech poctivé přípravy pod vedením zkušených trenérů jsou technicky na světové úrovni! Doufáme, že některý z našich odchovanců dosáhne opět na pod- zimním MS v Srbsku na titul nejvyšší. Žhavým želižkem bude i senior Pavel Schwanzer, který při svém posled- ním startu na MS ve Stuttgartu obsadil druhou příčku v soutěži kata.

Miroslav Koča

Netýkavku přivezli ze Sibiře, u nás se jí zalíbilo

Invazní, agresivně se šířící rostlina je schopna rozvracet celé ekosystémy.

V květeně České republiky je mnoho druhů, které nejsou původní. Některé se k nám dostaly nahodile s dovozem různých komodit (obilí, vlna, bavlna), jiné byly záměrně dovezeny z krajů předalekých, aby rozhojnily genofond botanických zahrad a přidaly na kráse zámeckým parkům. Patří sem i netýkavka malokvětá, které se u nás daří do té míry, že se stala invazním druhem. Její

původní areál se nachází v oblasti jižní části západní Sibiře a západního Mongolska. Do Čech, konkrétně do univerzitní botanické zahrady v Praze na Smíchově (dnes již neexistuje, na jejím místě se nyní nacházejí Dienenhoferovy sady) byla netýkavka malokvětá dovezena a vysazena v roce 1844. První záznam o zplaňování v hlavním městě a jeho okolí pochází z roku 1870. Na Moravě se objevila v roce 1913 u Kroměříže a v roce 1923 v jihomoravské metropoli. Brněnský výskyt je poněkud kuriózní: student Masarykovy univerzity si při procházení Zelného trhu všiml, že ve spáře mezi kameny kašny Parnas roste květina, kterou dosud neviděl. Utrhl ji a donesl profe-

sorovi botaniky na přírodovědecké fakultě již zmíněné univerzity Josefu Podpěrovi. „Hleďme, hleďme, sibiřská netýkavka, a ve středu Brna,“ pravil. Všimavého mladíka pochválil a údajně mu dal ihned zápočet z botaniky, o který student dlouho a neúspěšně usiloval. Radost z prvenství netrvala dlouho. Ještě týž rok byly zaznamenány výskyty exotického druhu v lužáneckém parku a na několika místech při okraji Králova Pole a Řečkovic. Další rozšiřování sibiřské rostliny bylo rychlé a masivní.

Netýkavka malokvětá je jednoletý druh s 30–80 cm dutou lodyhou, která je v místě kolének ztlustělá. Listy jsou pilovité, vejčitého tvaru. Květy jsou malé, světle žluté s červenou kresbou uvnitř, a zdobí rostlinu od června do října. Rostlina má neobyčejnou strategii šíření. Její plody (tobolky) jsou citlivé na dotek i na náhlý závan větru. Stačí malý impuls, tobolka praskne a semena vymrští do vzdálenosti dvou až tří metrů. Pokud vezmeme v úvahu výbornou klíčivost semen, kterých jedna netýkavka může během svého vegetačního období vyprodukovat kolem pěti tisíc, je její invazní šíření vysvětleno. V současnosti postupně vzrůstá počet jejích lokalit a velikost populací, potlačuje původní druhy, čímž poškozuje přirozené ekosystémy. Má negativní důsledky v zemědělství i lesnictví, v zahradách i parcích. Netýkavka také vylučuje látky, které zabraňují růstu vegetace v jejím okolí. Tímto způsobem postupně vytlačuje původní rostliny a její porosty se stávají dominantními. Její ekologickou plasticitu dokumentuje i fakt, že v Hrubém Jeseníku byly zjištěny její porosty i v nadmořské výšce 1 330 metrů. Netýkavka malokvětá velice úspěšně expanduje do různých typů prostředí, od vlhkých lesů až po suchá rumiště kolem měst a nádraží. V České republice (a nejen tam) představuje jednu z nejvíce rozšířených invazních rostlin. Likvidace rozsáhlejších porostů není dosud možná, prozatím můžeme netýkavku ničit jen v cenných územích malého rozsahu.

Radoslav Patočka

Extrémy prázdninového počasí

V průběhu prázdnin bylo na meteorologické stanici Veverská Bítýška zaznamenáno několik rekordů. V první řadě to byl nezvykle vysoký počet tropických dnů, při kterých rtuť teploměru vystoupala na hodnotu 30 a více stupňů Celsia. Během prázdnin jich bylo 19, což je nejvíce od roku 2005. Druhým rekordem byl extrémně vysoký počet tropických nocí, při kterých neklesla teplota pod 20 stupňů. Těch bylo zaznamenáno 7. Maximální teplota 34,6 stupňů byla naměřena 22. srpna, nejnižší (9,1 stupňů) pak 10. srpna. Hodnoty prázdninového teplotního maxima i minima nejsou nějak výjimečné. Třetím rekordem je denní úhrn srážek, naměřený v neděli 6. srpna. Pršet začalo krátce po půlnoci a s krátkými přestávkami přšelo až do nedělního dopoledne. Za tu dobu spadlo 47,8 mm srážek, tedy 47,8 litrů na metr čtvereční. Zajímavé je, že stanice na jihozápadní Moravě naměřily srážek nesrovnatelně méně a veverskobí-týšský úhrn byl překonán pouze o několik desetin na stanici Šerák v Hrubém Jeseníku. Z hydrologického hle-

diska byl červenec a první dny srpna podprůměrným až výrazně podprůměrným obdobím, při kterém některé vodní toky (Besének, Maršovský potok, Bílý potok a Kuřimka) dosáhly téměř hranice sucha.

Z optických jevů byla zdokumentována vzácná červená duha. Objevila se 3. srpna krátce před západem slunce nad jihovýchodním obzorem.

Radoslav Patočka

Takzvaná „červená duha“ je řídkým a krásným úkazem

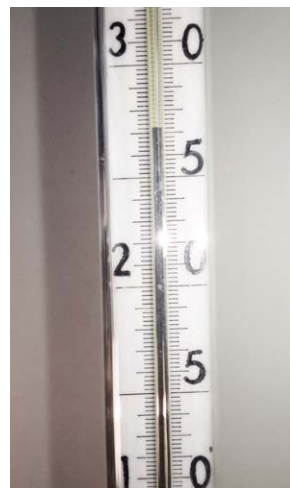
Krásné dny mariánského léta

Termínem „mariánské léto“ je v lidové meteorologii označováno období přibližně mezi osmým a dvanáctým zářím, které je svým počasím mimořádné. A letos se vydařilo! Krásné slunné dny s teplotami přesahujícími hranici letních 25 stupňů Celsia trvají od 5. 9. Mariánské, nebo také pozdní léto je vlastně jakýmsi prodloužením klasického teplého letního počasí s jasnou oblohou beze srážek. Protože noci jsou už v září znatelně delší, je delší čas k poklesu nočních teplot. V čase kolem východu Slunce, kdy bývají dosahována denní teplotní minima, klesají teploty k 10 stupňům. Mnozí o této teplé epizodě hovoří mylně jako o ba-

bím létě. To je nesprávné, neboť „babí léto“ přichází až v poslední dekádě září nebo počátkem října.

Radoslav Patočka

*V těchto dnech dosahují
denní teplotní maxima
i přes 27 stupňů*

Je možné být SUPER mámou?

Mateřství je pro každou ženu jedním z nejdůležitějších okamžiků života. Je to krásné, ale zároveň i poměrně náročné období, které je často spojené s velkým stresem a různými starostmi. Narození dítěte převrací náš svět vzhůru nohama a ne vždy víme, jak se s touto novou realitou, poznamenanou pláčem novorozence a špinavými plenkami, vypořádat. Každá žena chce být pro své dítě tou nejlepší mámou na světě. Nikdo ale není dokonalý a všichni děláme chyby. Je důležité si to uvědomit a nepropadat panice, zvláště při pohledu na mediální obraz dnešní ideální ženy-matky. Vídáme jej většinou v reklamách či na sociálních sítích. Ideální matka je tam většinou prezentována vždy dokonale upravená, štíhlá, krásná a neustále vysmátá. O to víc nás frustruje střet s každodenní realitou.

Zapomeňte na ideály

Dokonale uklizený byt, dítě v čistém a nažehleném oblečení, bio oběd v troubě, perfektní make-up, k tomu absence výchovných problémů a manžel jako ze žurnálu. Která z nás o takovém životě někdy nesnila? Bez napětí, křiku s pocitem naplnění v každé životní roli. Víme, že ideály neexistují, ale podvědomě, více či méně o ně i přesto usilujeme. Jaká by měla být ideální matka? Odpočatá, usměvavá, kreativní, starostlivá, pečující o teplo domova i o dítě a ještě k tomu profesně zajištěna? Nepochybně se jedná o náročné požadavky, které je nesmírně obtížné splnit. Zapomeňte na ideály. Ideální matka je přeci každá, která miluje své dítě, to je to nejdůležitější. Šťastná matka znamená šťastné dítě. To je pravidlo, které si zapamatujte. Dokonale uklizený dům ani nejlepší hračky dítěti nenahradí matčinu pohodu. Děti jsou skvělí pozorovatelé a velmi dobře cítí naše emoce. Když jste vyčerpaná a frustrovaná, snáze to přenesete i na své dítě.

Šťastný rodič – šťastné dítě

Během péče o své dítě, nezapomínejte myslet i na své vlastní potřeby. Milujte své dítě, ale uvědomte si,

že jste tu také vy. Je velmi důležité pamatovat nejen na potřeby vašeho dítěte, ale nezapomínat i na sebe. Ženy často během snahy přiblížit se ideálu SUPER mámy předstírají, jak je mateřství krásné a snadné. Potlačují své emoce a tiše trpí, což může vést k psychickým problémům. Dovolte si být občas unavené, protivné a bez nálady a dát přednost svým potřebám před potřebami dítěte. Hlavně si nic nevyčítejte a zbytečně nepřemýšlejte, co jste mohla udělat jinak či lépe. Děti nepotřebují dokonalé matky, potřebují, aby rodič dělal chyby, protože jinak se nenaučí pracovat s těmi vlastními. Každá žena touží být tou nejdokonalejší matkou na světě, je to pochopitelné, jedná se přeci o nejdůležitějšího člověka v jejím životě - její dítě. Chceme svému dítěti zajistit ten nejlepší život a při té snaze často zapomínáme, že to, co naše děti opravdu potřebují, se vždy neskryvá v podobě nejnovější hračky či naklizeného bytu, ale především v porozumění a lásce. Honba za tím být SUPER mámou často končí tím, že ženy jsou unavené, zahořklé, uštvané a rezignované.

Být SUPER mámou neznamená být ideální za všech okolností

Klíčem k tomu stát se SUPER mámou je nezatěžovat se snahou o ideál, protože ideál jednoduše neexistuje. Neznamená to ani být „všemohoucí“, nebojte se říct si o pomoc a podporu. Pamatujte, vaše emoční i duševní rovnováha ovlivňuje pohodu vašich dětí.

Nebudte na to sama

Pokud se cítíte pod tlakem nebo chcete poradit, jak řešit psychickou pohodu v období mateřství, neváhejte a vyhledejte odbornou pomoc. Psycholog Vám dokáže poradit v případě předporodních i poporodních depresí, úzkostí, psychického vyčerpání, mateřské krize identity a dalších psychických problémů.

Online psychologická poradna MOJRA, www.mojra.cz

Ostravský smíšený sbor
a Cantabo Orlová

srdečně zvou na

SVATOVÁCLAVSKÝ KONCERT

24. září 2023 v 15:00

Kostel sv. Jakuba
Veverská Bítýška

Dirigují: Jan Spisar
Markéta Kubicová

V programu zazní chorály,
duchovní skladby i lidové písně

Děkujeme sponzorům:
Mgr. Oldřich Šanca
Václav Kadeřábek
restaurace Veverská Bítýška

Unie
českých pěveckých sborů

Klavírní recitál

aneb paleta mistrovských děl české literatury

JITKA ČECHOVÁ

Zazní skladby: Vítězslava Nováka, Josefa Páleníčka,
Leoše Janáčka, Jaroslava Ježka a Josefa Suka.

Sál Základní umělecké školy
Veverská Bítýška
středa 11. října 2023
v 18:30 hodin

Koncert pořádá Základní umělecká škola Kotim, pobočka Veverská Bítýška
Koncert se koná za finanční podpory města Veverská Bítýška. Vstupné dobrovolné.

NABÍZÍME MOŽNOST INZERCE A REKLAMY VE ZPRAVODAJI MĚSTA

1/1 strany (182×258 mm)	3 500 Kč
1/2 strany (182×127 mm)	1 750 Kč
1/4 strany (88×127 mm)	900 Kč
1/8 strany (88×61 mm)	500 Kč

Objednávky a informace: Anežka Dvořáková,
Městský úřad Veverská Bítýška, tel. 549 420 397,
matrika@obecveverskabityska.cz

Uzávěrka dalšího čísla: 30. listopadu 2023.

Městská knihovna Veverská Bítýška

- literatura pro děti, mládež i dospělé
- časopisy
- zápůjčky z výměnných fondů

V PŘÍZEMÍ MĚSTSKÉHO ÚŘADU

Provozní doba :

Pondělí 8:30–12:00, 13:00–17:00
Středa 8:30–12:00, 13:00–18:00
Pátek 8:30–12:00, 13:00–17:00

1939–1945 VE VZPOMÍNKÁCH OBYVATEL VEVERSKÉ BÍTÝŠKY

Nová kniha je k zakoupení na
Městském úřadu Veverská Bítýška
a v Městské knihovně.

190 Kč

REALITY SEDLÁKOVÁ

REALITY SEDLÁKOVÁ

– VÁŠ SOUSED V REALITÁCH

18 let zkušeností v oblasti realit

POTŘEBUJETE PRODAT DŮM, BYT,
CHATU NEBO JINOU NEMOVITOST?

**Obrat'te se na makléře znalého
Vaší lokality.**

- právní servis pro prodávající zdarma – kupní smlouvy, návrhy na vklad, listy vlastnictví, výmaz věcných břemen, darovací smlouvy apod. (zdarma také veškeré poplatky na katastrálním úřadě)
- právní servis pro pronajímatele zdarma – nájemní a podnájemní smlouvy, předávací protokoly
- finanční poradenství – hypoteční úvěry, pojištění apod.
- ocenění nemovitostí (dědické řízení, tržní ocenění apod.), znalecký posudek
- zajištění průkazu energetické náročnosti budovy (PENEB)
- příprava nemovitostí k prodeji a jejich prezentace – profesionální fotografie a videa i za pomoci dronu, home staging, 3D projekce a skenování, inzerce na realitních portálech
- úklid, vyklízení a stěhování

tel.: +420 604 737 200

e-mail: info@reality-sedlakova.cz

www.reality-sedlakova.cz

SERVIS a OPRAVA NOTEBOOKŮ a POČÍTAČŮ

Diagnostika ZDARMA! Vyzvednutí u Vás.
Rozumné ceny, rychle a spolehlivě,
25 let praxe.

Bednář, tel.: **608 880 107**

PŘISTAVENÍ AŽ K VÁM DOMŮ

PŮJČOVNA - DODÁVKA L2H2
MINIBAGR, PRÁCE MINIBAGR 0,8 t.
ZAHRADNÍ RIDER
AUTODOPRAVA

☎ **603 411 014** ✉ pujcovna.bityska@seznam.cz

Veterinární ambulance

Dlouhá 48 (u kostela), Veverská Bítýška

VETERINÁRNÍ SLUŽBY:

veterinární ošetření a konzultace,
očkování, čipování + pet-pasy, odběry krve,
veterinární diety, mikroskopické vyšetření

NOVĚ sonografické vyšetření břicha
(březost, močové kameny...)

MOŽNOST VÝJEZDU K CHOVATELI

CENTRUM PÉČE PRO PSY A KOČKY:

Prodejna chovatelských potřeb a krmiv
Koupání a stříhání psů na objednávku
(přednostně v pondělí dopoledne, případně v sobotu dopoledne)

Ordinační a prodejní doba:

**pondělí až pátek
14:00–17:00 hodin**

telefon: 541 216 022 (14–17 hodin)
mobil: 602 510 008 (17–22 hodin)

AAABYTY.CZ
BYTY • DOMY • POZEMKY

Mgr. Jiří Hrdina **AAAByty.cz**

osobní poradce
v realitních službách

- 11 let praxe v oboru a více než 250 prodaných či pronajatých nemovitostí
- zprostředkování prodeje bytů, domů, pozemků
- aukce nemovitostí
- výkup nemovitostí i spoluvlastnických podílů

telefon: **601 560 217**

e-mail: **jiri.hrdina@aaabyty.cz**

V Zahradách 798
664 71 Veverská Bítýška

Nebojte se zeptat!